

Щоденний огляд

**Війна РФ проти України:
енергетичний вимір**

Підготовка даного аналітичного продукту стала можливою завдяки підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) у рамках проекту «Прозорість Енергетичного Сектору», який виконує ГО «ДІКСІ ГРУП». Інформація, викладена в цьому дослідженні, є виключною відповідальністю ГО «ДІКСІ ГРУП» і за жодних обставин не може розглядатися як така, що відображає позицію USAID чи Уряду США.

(станом на 12:00 16 березня)

#StopRussianAggression
#StandWithUkraine

Резюме

- За 6 місяців (вересень 2022 року - березень 2023 року) сили протиповітряної оборони України збили близько 700 ракет та понад 650 дронів-камікадзе, які росія випустила по об'єктах енергетичної інфраструктури.
- З початку війни спроби атакувати ІТ-системи "Укренерго" вирости у десятки разів, фахівці з кіберзахисту щодня стикаються з сотнями спроб кібератак.
- Енергосистема України працює стабільно. Через значні пошкодження зберігаються мережеві обмеження у Житомирській, Київській областях та у місті Київ, внаслідок чого застосовуються відключення.
- У першу річницю з моменту синхронізації ОЕС України з ENTSO-E підбито перші підсумки, як це допомогло підвищує надійність роботи енергосистем. Так, у період регулярних масованих ракетних атак рф обсяги технологічних перетоків електроенергії з ЄС сягали 2 ГВт, а імпорт – 560 МВт. За доступ до міждержавних перетинів та в рамках покладених на експортерів спецобов'язків Україна отримала додаткові 8,7 млрд грн.
- Уряд та Секретаріат Енергетичного Співтовариства підписали меморандум про підтримку пріоритетних проєктів будівництва та реконструкції енергетичної інфраструктури, а також відновлення об'єктів ВДЕ. Крім того, передбачено співпрацю з підготовки судових позовів проти росії для стягнення компенсації за завдані збитки.
- Польща розглядає енергетичну співпрацю з Україною за кількома напрямками – прем'єрміністр країни Матеуш Моравецький. Мова йде про розвідку газових родовищ на заході України, запуск інтерконектора "ХАЕС - Жешув" та проєкт інтерконектора "РАЕС - Хелм".

- НАБУ і САП скерували до суду перший епізод так званої справи "Роттердам+" за обвинуваченням шістьох осіб у завданні споживачам електроенергії збитків на понад 19 млрд грн у 2016-2017 роках.
- Прокуратура в інтересах держави звернулася до суду з позовом про розірвання договору концесії харківської ТЕЦ-2 "Есхар" з компанією бізнесмена Павла Фукса, який перебуває під санкціями.
- Голова Комітету Верховної Ради з питань фінансів, податкової та митної політики **Данило Гетманцев підтвердив, що парламент збирається ліквідувати Національне агентство з питань виявлення, розшуку та управління корупційними активами (АРМА)**. Головна претензія до відомства – непрозора реалізація майна.

Атаки

15 березня військові РФ обстріляли село Лемішине Золочівської громади на Харківщині, фактично знищивши об'єкти інфраструктури, [повідомив](#) голова ОВА Олег Синегубов.

За 6 місяців, з вересня 2022 року по березень 2023 року, сили протиповітряної оборони України збили близько 700 ракет та понад 650 дронів-камікадзе, які росія випустила по об'єктах енергетичної інфраструктури України, [повідомив](#) речник Повітряних сил ЗСУ Юрій Ігнат. За його словами, ворог виготовляв ці ракети роками, а деякі – десятиріччями. Хоча зима закінчилася й енергетична система України вистояла, російські війська можуть [продовжити](#) атакувати українські об'єкти енергетики, транспортну інфраструктуру, гідротехнічні, очисні споруди й урядові будівлі.

Із перших днів війни спроби атакувати IT-системи "Укренерго" вирости у десятки разів, фахівці з кіберзахисту щодня стикаються з сотнями спроб кібератак, [повідомили](#) в компанії. Завдяки вибудованій потужній системі моніторингу та кіберзахисту, наразі всі кібератаки безуспішні. Крім того, "Укренерго" планує посилити кіберзахист сервісів компанії, стійкість системи та її готовність до протидії кібервикликам завдяки міжнародній технічній підтримці.

Сектор електроенергетики

Робота енергосистеми

За [інформацією](#) міністра енергетики України Германа Галущенка, 16 березня генерація має необхідні обсяги потужності для повного забезпечення потреб споживачів електроенергії по всій країні.

За [інформацією](#) "Укренерго", 16 березня енергосистема України працює стабільно, електростанції виробляють достатньо електроенергії для покриття споживання. Через значні пошкодження зберігаються мережеві обмеження у Житомирській, Київській областях та у місті Київ, внаслідок чого застосовуються відключення. В інших регіонах обмеження у споживанні не застосовувались, ліміти не доводились.

16 березня 2023 року виповнилася перша річниця з моменту, як енергосистема України працює у синхронному режимі із енергосистемами континентальної Європи (ENTSO-E). Міністр Галущенко [зазначив](#), що синхронізація відбувалася у складних умовах постійних обстрілів. Із 24 лютого 2022 року протягом трьох тижнів

енергосистеми України та Молдови працювали в ізольованому від енергосистем росії та білорусі режимі, самостійно регулюючи частоту. І 16 березня 2022 року відбулася екстрена синхронізація з ENTSO-E.

Синхронізація суттєво підвищує надійність роботи енергосистеми України за рахунок можливості своєчасно отримувати допомогу в разі аварійних відключень електростанцій, імпортувати електроенергію та зменшити кількість відключених споживачів. А за потреби та за наявності профіциту генеруючих потужностей Україна може надавати аварійну допомогу європейським операторам та експортувати електроенергію.

У період регулярних масованих ракетних атак рф обсяги технологічних перетоків електроенергії з країн ЄС на максимумі сягали 2 ГВт, а імпорт - 560 МВт. За доступ до міждержавних перетинів та в рамках покладених на експортерів спецобов'язків Україна отримала додаткові 8,7 млрд грн (з ПДВ), що дозволило утримати пільгову ціну на електроенергію для населення, профінансувати роботи зі збільшення пропускної здатності міждержавних перетинів та зменшити заборгованість на ринку електроенергії.

За [даними](#) ENTSO-E, 16 березня Україна здійснювала незначний комерційний імпорт електроенергії зі Словаччини (0-7 МВт) та Молдови (0-5 МВт) (для різних годин впродовж доби). Доступ до пропускної спроможності за напрямком "Словаччина-Україна" [викупили](#) дві компанії загальним обсягом 65 МВт: "Д.Трейдінг" (55 МВт) та "ЕРУ Трейдінг" (10 МВт); за напрямком "Молдова-Україна" – "Д.Трейдінг" (100 МВт); усе - рівними графіками. Гранична ціна за обома аукціонами з розподілу потужності була "нульовою". Доступ за іншими напрямками не пропонувався. При цьому, на ринках електроенергії країн Східної Європи (Польщі, Угорщини, Румунії та Словаччини) індекси Base РДН [перевищували](#) аналогічний показник України у 1,5-1,7 рази.

Припинення та відновлення постачання

Масштабні припинення електропостачання та активні відновлювальні роботи мали місце:

- у **Житомирській області**, за даними ОВА, 15 та 16 березня застосовуються нетривалі відключення електроенергії, пов'язані [ремонт](#) мережевої інфраструктури, зокрема у місті [Житомир](#) та на території [Бердичівського району](#);
- у **Харківській області**, за [інформацією](#) місцевого ОСР, 15 березня енергетики відновили електропостачання для 77 точок обліку у селі Маліївка Борівської громади, що було знеструмлене із вересня 2022 року через пошкодження високовольтної опори та трансформаторної підстанції. Енергетиками було відновлено 6 прольотів високовольтної лінії 10 кВ та замінено пошкоджений трансформатор. Того ж дня у місті Харків завдяки проведеним ремонтам обладнання, а також стабілізації напруги в розподільних мережах, [відновлено](#) рух наземного електротранспорту;
- у **Київській області та місті Київ**, за інформацією ДТЕК, вранці 16 березня в частині Голосіївського, Святошинського, Шевченківського та Солом'янського районів міста [Києва](#), а також Бучанського, Обухівського, Фастівського районів [Київської області](#) застосовано стабілізаційні відключення світла. Причиною стало неодноразове пошкодження енергооб'єктів, які наразі не можуть передавати 100% електроенергії для усіх мешканців зазначених районів;
- в **Одеській області**, за [даними](#) місцевого ОСР, повністю відновлено електропостачання для усіх споживачів, мережеві обмеження усунуто. З початку лютого 2023 року енергетики безперервно працювали над

налагодженням ситуації в регіоні, для забезпечення стабільної роботи критичної інфраструктури було передано 46 потужних генераторів, що дало змогу вивільнити додаткову потужність та забезпечити електроенергією близько 10 000 домогосподарств. Також на допомогу прийшла "зелена" генерація, яка надавала до 50 МВт додаткової потужності. З 13 лютого в обласному центрі працюють міський електротранспорт, вуличне освітлення, бізнес;

- у **Запорізькій області**, за [даними](#) місцевого ОСР, станом на 16 березня без електропостачання залишались 24 766 споживачів у 70 населених пунктах (за винятком тимчасово непідконтрольної території). Протягом доби спеціалісти відновили живлення для 607 домогосподарств Запорізького району, знеструмлених через ворожі обстріли, та 1 споживача у місті Запоріжжя. 15 березня бойові дії спричинили нові пошкодження в Оріхівських електромережах, внаслідок чого були знеструмлені 817 абонентів. Також має місце 1 одиничне відключення у Запоріжжі;
- у **Херсонській області**, за [даними](#) ОВА, станом на 14 березня для відновлення електропостачання працювали 36 бригад (174 спеціалісти та 64 одиниці техніки). Фахівці виконували роботи на пошкоджених лініях, що живлять міста Херсон та Берислав, села та селища Зарічне, Нововознесенське, Токареве, Борозенське, Біляївка, Куйбишеве, Новопетрівка, Правдине, Кірове, Білозерка, Комишани, Чернобаївка, Олександрівка та Степанівка. Також військові обстежили 3 км ліній електропередачі, на яких виявили та знищили вибухонебезпечні предмети. [15 березня](#) енергетики відновили електропостачання до села Нововоскресенське Нововоронцовської громади (заживлено 37 точок обліку);
- у **Миколаївській області**, за [повідомленням](#) ОВА, станом на 16 березня частково або повністю пошкоджено 1 093 об'єктів електропостачання (без змін). Без електроенергії залишилися 7 юридичних абонентів на території Баштанського району. Місцевий ОСР повідомив про відновлення електропостачання в останньому знеструмленому після деокупації селі Тамарине (заживлено 300 домогосподарств). На момент деокупації Снігурівського району на початку листопада 2022 року, на Миколаївщині нараховувалося 88 [знеструмлених](#) внаслідок бойових дій населених пунктів, ремонтні роботи в надважких умовах тривали 4 місяці;
- у **Донецькій області**, за [даними](#) місцевого ОСР, протягом 13-14 березня фахівцям вдалося потрапити до низки пошкоджень мереж та обладнання і відремонтувати їх, що дало змогу відновити електропостачання для 6 665 домогосподарств у 26 населених пунктах, постраждалих від обстрілів. Через бойові дії без електропостачання залишилися 111 населених пунктів, де фахівці не мали доступу до проведення робіт. За [інформацією](#) Міненерго, 15 березня відновлено електропостачання для близько 9 000 абонентів у постраждалих від обстрілів районах;
- оперативна зведена інформація стосовно електропостачання у **Дніпропетровській, Сумській та Луганській** областях була відсутня на час підготовки огляду.

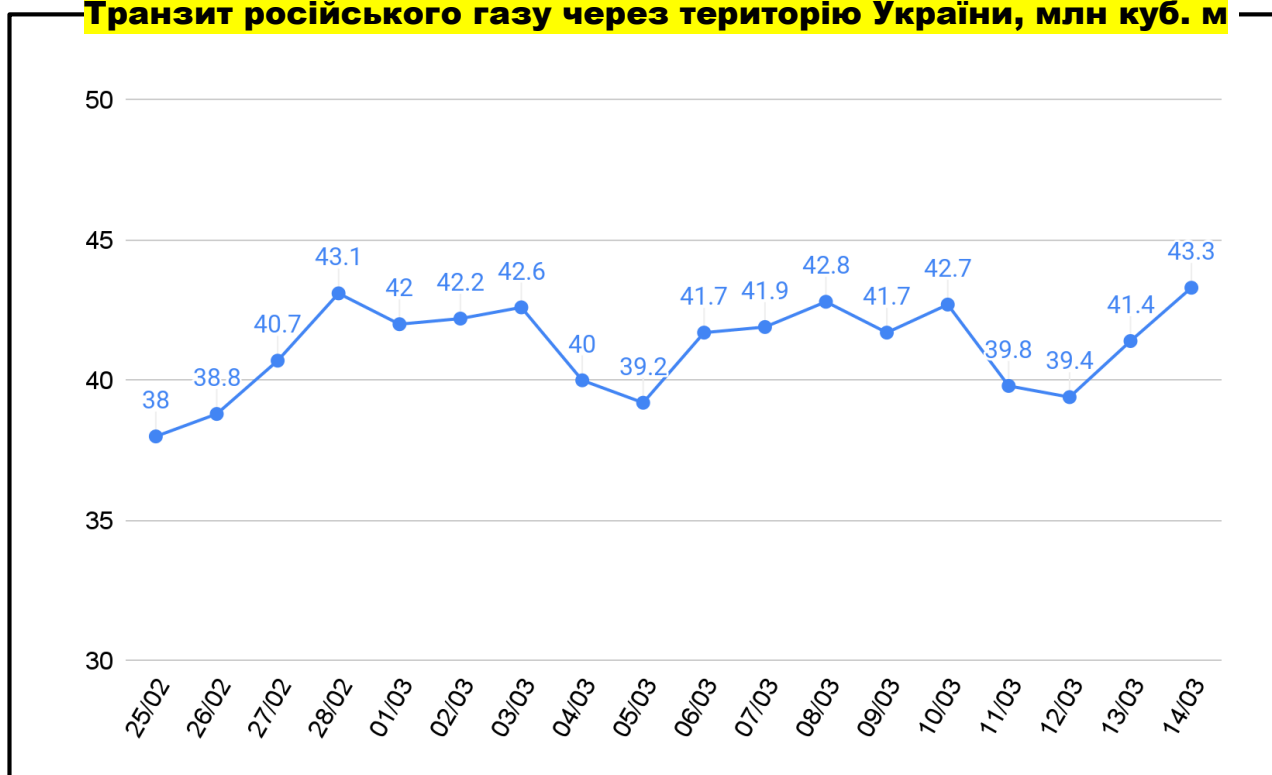
Нафтогазовий сектор

Робота ГТС

Обсяг транзиту газу через територію України 14 березня становив 43,3 млн куб. м (+1,9 млн куб. м в порівнянні з попередньою добою), тобто лише 40% від обсягів, передбачених контрактом із "Газпромом" (109 млн куб. м на добу). Транзитні потоки через точку з'єднання "Сохранівка" не відбувалися.

Фізичний імпорт з країн ЄС у звітну добу становив 13,5 млн куб. м та здійснювався через точку з'єднання з Угорщиною "Берегдароц" (ВТЗ Берег) обсягом 7,3 млн куб. м, через точку з'єднання з Польщею "Германовичі" (ВТЗ Україна-Польща) обсягом 2,1 млн куб. м, через точку з'єднання зі Словаччиною "Будінце" обсягом 3,4 млн куб. м та через точку з'єднання з Молдовою "Каушани" обсягом 0,7 млн куб. м. На виході з ГТС, окрім транзиту, транспортування газу 14 березня не здійснювалось.

Транзит російського газу через територію України, млн куб. м

Джерело: [ОГТСУ](#)

Припинення та відновлення постачання

Міненерго не оновлювало інформацію про кількість абонентів без газопостачання. Найбільш складна ситуація спостерігалася у **Дніпропетровській, Донецькій, Луганській, Запорізькій, Херсонській, Миколаївській, Харківській областях.**

В **Запорізькій області** станом на 16 березня на підконтрольних територіях без газопостачання [залишалось](#) 14 560 побутових споживачів у 37 населених пунктах.

В **Херсонській області** місцевий оператор ГРМ протягом лютого [здійснив](#) 239 аварійних виїздів, 90% яких була пов'язана з ліквідацією наслідків пошкодження газопроводів після обстрілів житлових будинків та громадських будівель ворожими снарядами.

У **Миколаївській області**, за даними ОВА станом на 16 березня, всього за час війни було пошкоджено 1 387 об'єктів газової інфраструктури (без змін у порівнянні

із 15 березня), внаслідок чого без газопостачання [залишалося](#) 5 189 споживачів (-6).

В **Харківській області** місцевий оператор ГРМ [відновив](#) газопостачання у чотирьох населених пунктах для 10 домогосподарств. У Чугуївському та Ізюмському районах ремонтуються будинкові газогони для родин, що повертаються у свої оселі. У Куп'янському районі триває ліквідація наслідків обстрілів ворога.

Інформація про ситуацію з газопостачанням у решті проблемних областей була відсутня на момент підготовки огляду.

Контрзаходи українських компаній та державних органів

Кабінет міністрів України та Секретаріат Енергетичного Співтовариства [підписали](#) меморандум про підтримку пріоритетних проєктів будівництва та реконструкції енергетичної інфраструктури України, а також підтримку відновлення об'єктів альтернативної енергетики. Крім того, меморандум передбачає співпрацю в напрямку підготовки судових позовів проти росії для стягнення компенсації за завдані збитки енергетичній інфраструктурі.

Прем'єрміністр Польщі Матеуш Моравецький [заявив](#), що Польща розглядає енергетичну співпрацю з Україною за кількома напрямками. “Звичайно, там має настати мир, але такі проєкти можливі. Переговори стосуються різних сфер, у тому числі газорозвідки в західній частині України”, – повідомив Моравецький. Також ведеться модернізація та планується запуск інтерконектора “Хмельницька АЕС - Жешув”. На думку Моравецького, відповідний проєкт сприятиме енергетичній безпеці обох країн. Він додав, що переговори з українською стороною також стосуються інтерконектора між Рівненською АЕС і містом Хелм. Уповноважений уряду Польщі з питань стратегічної енергетичної інфраструктури Матеуш Бергер, в свою чергу, [висловив](#) сподівання, що сполучення “ХАЕС – Жешув” буде відновлено впродовж кількох тижнів.

Офіс Віцепрем'єрки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції та Апарат Урядової уповноваженої з питань гендерної політики [презентували](#) онлайн-платформу допомоги врятованим www.help-platform.in.ua. На платформі зібрана повна інформація про всі ключові сервіси допомоги постраждалим внаслідок війни. Очікується, що завдяки платформі громадяни зможуть простіше і швидше зв'язатися з потрібним сервісом.

Миколаївська [міська рада](#) анонсувала розробку нового генерального плану міста у співпраці з італійською архітектурною компанією One Works. Експерти вже виконали аналіз міста і визначили основні принципи, на яких базуватиметься містобудівний документ.

Мер Одеси Генадій Труханов та міський голова Йокогами Такехару Яманака [підписали](#) Меморандум про взаєморозуміння щодо технічного співробітництва. Японська сторона надаватиме технічну та підтримку у відновленні й розбудові критичної інфраструктури Одеси.

У Київській області на ділянках сімей, чиї будинки були зруйновані внаслідок повномасштабного вторгнення росії, [встановлять](#) збірні будинки компанії QHome. Проєкт реалізується УВКБ ООН спільно з Київською ОВА. Загалом буде встановлено 100 будинків, першу партію буде надано найбільш постраждалим від війни громадам Бучанського району.

Фінляндія 14 березня відправила Україні сонячну електростанцію у межах нового пакету допомоги, [повідомляють](#) медіа із посиланням на міністерство внутрішніх справ країни. Зазначається, що електростанція оснащена інтелектуальною системою резервного живлення, яка допоможе забезпечити роботу критичного обладнання при відключенні електроенергії.

НКРЕКП повідомила, що за рік війни [опрацювала](#) близько 17,5 тис. індивідуальних та колективних звернень від споживачів щодо порушення їх прав та інтересів щодо отримання послуг на ринках електроенергії, природного газу та в сфері комунальних послуг. Регулятором було проведено 185 перевірок ліцензіатів за обґрунтованими зверненнями побутових споживачів. За результатами перевірок ухвалила 70 рішень про накладення штрафних санкцій на суму понад 6,8 млн грн та винесла 58 розпоряджень щодо необхідності усунення близько 240 порушень.

НАБУ і САП [скерували](#) до суду перший епізод так званої справи "Роттердам+" за обвинуваченням шістьох осіб у завданні споживачам електроенергії збитків на понад 19 млрд грн у 2016-2017 роках. За версією слідства, у затверджену НКРЕКП формулу при розрахунку оптової ринкової ціни на електроенергію заклали витрати, яких насправді не існувало, а саме – на транспортування вугілля в Україну з порту Роттердам.

Харківська обласна прокуратура в інтересах держави в особі Міністерства енергетики [звернулася](#) до суду з позовом про розірвання договору концесії харківської ТЕЦ-2 "Есхар" з компанією бізнесмена Павла Фукса. Підготовче засідання у справі призначили на 5 квітня. Нагадаємо, у червні 2021 року запроваджено персональні санкції проти бізнесменів Дмитра Фірташа та Павла Фукса.

Голова Комітету Верховної Ради з питань фінансів, податкової та митної політики Данило Гетманцев [підтвердив](#), що парламент збирається ліквідувати Національне агентство з питань виявлення, розшуку та управління корупційними активами (АРМА). За словами Гетманцева, головна претензія до відомства – це непрозора реалізація майна. Після ліквідації АРМА його функції віддадуть Фонду державного майна, який почне реалізовувати майно через майданчик "Прозорро.Продажі".

Джерела:

Звіт підготовлено на основі зібраних, ретельно перевірених та проаналізованих повідомлень з понад 100 офіційних першоджерел: міністерств, державних агентств, операторів мереж та енергетичних підприємств. Інформація збиралась з офіційних веб-сайтів та офіційних сторінок у соцмережах, в окремих випадках – також відповідних повідомлень у ЗМІ.

З питань підписки, коментарів та інших питань, будь ласка, звертайтеся за електронною адресою author@dixigroup.org

ПІДТРИМАТИ ЕНЕРГОСЕКТОР УКРАЇНИ

Україні терміново потрібне енергетичне обладнання для аварійного відновлення енергопостачання постраждалих від війни регіонів. У списку затребуваного обладнання – понад 12 тис. найменувань. Якщо ваша компанія, асоціація чи країна готові допомогти, [зв'яжіться із Групою підтримки України Секретаріату Енергетичного Співтовариства](#).

[Сторінка Енергетичного Співтовариства \(energy-community.org\)](http://energy-community.org)

ПІДТРИМАТИ АРМІЮ УКРАЇНИ

Щоб фінансово підтримати Збройні Сили України, скористайтеся [посиланням](#) (спеціальний рахунок Національного Банку України).